

Locuinti'a Redactorului
si
Cancelari'a Redactiunii
o in
Strat'a Morariloru Nr. 18.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decâtu numai de la corespun-
dintii regulari ai „Federatiunii.”
rticlii ramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune
Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „ „
Pentru Romanii'a :
pre an. intregu 40 Lei n. 16 fl. v. a.
„ 6 lune 20 „ „ „ 8 „ „ „
„ 3 „ 10 „ „ „ 4 „ „ „
Pentru Insertiuni :
10 cr. de linia, si 30 cr. tacs'a tim-
brale pentru fiesce care publica-
tiune separatu. In Loculu deschisu
20 cr. de linia.
Unu esemplariu costă 10 cr.

Invitare de prenumeratiune

la Diurnulu politicu

„FEDERATIUNEA“

carele cu 1-a Ianuariu an. MDCCCLXX

dupa doi ani de furtune

incepe alu III anu alu activitatii sale.

|Va esi ca si pana acum

De trei ori in septemana

Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a

totu-de-anu'a demineti'a.

Conditiiunile de prenumeratiune:

Pre anulu intregu 12 fl. v. a.
„ 6 lune . . . 6 „ „ „
„ 3 „ . . . 3 „ „ „

Pentru Romanii'a si tierelc straine:

Pre anulu intregu 30 fr. = 30 Lei noi = 15 fl. v. a.
„ 6 lune . . . 15 „ = 15 „ „ = 7 „ 50 cr.
„ 3 „ . . . 8 „ = 8 „ „ = 4 „ v. a.

NB. Francii si Lei noi sunt socotiti in moneta, ér. florintii austr. in bani de hartia. Diferenti'a intre moneta si hartia provine d'in socotelele ce resulta d'in agiulu monetei sun.

Pentru Invetiatori remane pretiulu scadiutu, adeca pre anulu intregu 8 fl., pre siese lune 4 fl. si pre trei lune 2 fl. v. a.

OO. Cetitori sunt rogati a se insinua de tempuriu pentru a se potè regula speditiunea.

La Nr. viitoriu se va alatura col'a de subscriptiune.

Federatiunea era-si persecutata.

Ionu Porutiu, fostulu redactoru interimalu alu diurnulu „Federatiunea“, primu in 13 curinte de la judele de instructiune in afacerile de pressa pentru districtulu de Pest'a urmatoriulu actu de citatiune :

„Nr. 446.

„De la judele de instructiune in afacerile de pressa pentru districtulu de Pest'a.

„Dlu procurore generalu se planse inaintea mea d'in caus'a delictulu de pressa ce ar fi cuprinsu in articulu publicatu in Nr. 112 alu „Federatiunii“ de la 13 octobru an. curinte, in caus'a executiunii sentintieloru pronunciate in procesele urbariali contr'a dileriloru d'in comun'a To faleu in scaannulu Muresiului: dreptu ace'a invitu pre on. dnu redactoru, se binevoiesca a se presinta, pentru a fi ascultatu, in localitatea mea oficiale, Pest'a, stad'a Kerepes, Nr. 65, etagiulu I, in 15 decembre alu anulu 1869, la 10 ore inainte de media-di, sub greutatea consecintieloru legali.

„Datu Pest'a, 11 decembre 1869.

„Augustu Tuschner, m. p.

jude suplentu de instructiune in afacerile de pressa pentru districtulu de Pest'a“

Dreptulu de industria si venatu.*)

III.

Ca se indeplinim propusulu nostru, de a desluci in catu-va si proiectulu de lege despre dreptulu de venatu, vomu cerca de asta data a ne face reflexiunile nostre si in privinti'a legi acestei-a, nu ca dora ar' merita atentiunea publiculu nostru pentru vr'o importantia pre terenulu legislatiunii si a incercarei de codificare a totoruru corelatiuniloru de dreptu, ci ca se ne orientamu si in par-

tea acest'a, — potendu ne dupa ace'a trage consecintiele nostre si in ulterior'a directiune a legislatiunii.

Intr'adeveru, ce se atinge de importantia proiectulu de lege relativu la venatu, marturisim ca mai bucurosu amu fi vedutu pre mes'a camerei represintantiloru depuse multe alte proiecte de legi vitali, a caroru propunere si deslegare le astepta poporulu cu intetire, si cari, dupa convingerea nostra, aru potè mai bine se multumesca asteptarile cele incordate ale poporeloru d'in patria. Caci daca aruncamu o privire fugitiva in labirintulu corelatiuniloru nostre de dreptu, nedeslegate pana acum prin legislatiune si basate in mare parte pre usu, — ce noi lu potemu canonisa fara vr'o discretiune, de arbitragiu judicialu, — seu pre nesce articli de legi ruginite d in tempurile trecute; nesmintitu ne vomu convinge, ca suntema cutrupiti in celu mai mare caote si ca numai o lucrare neobosita d'in partea legislatiunii, dar' mai cu sema propunerea legiloru in rondulu seu naturalu si logicu ar' fi in stare se ne scotia d'in galimatiasulu acestu-a, la ce inse nu pre mare sperantia potemu ave, scrutandu dea menuntulu atatu legile aduse de pana acum in sfer'a acest'a, catu si proiectele depuse de presentu spre pertractare, — intru cari cea ca vedemu si proiectulu legi de venatu, ca si candu, domne, ce mare necesitate amu ave de acelu-a-si, dora, ca nu cum-va se pera selbateciele d'in campii si padurile domniloru boieri; inse lasa se stagneze corelatiunile vitali de dreptulu civilu, ce atingu pre totu natulu d'in tiera, si lasa se domnesca inca arbitragiulu celu uritiosu si egoistiu, ba in multe casuri partisanu, mai alesu in cauzele criminali, in privinti'a caroru-a nu avemu neci lege formale neci materiale, catu potemu dice ca in Europ'a civilisata: *Extra Hungariam non est ita!*

Aceste sunt dar' reflexiunile nostre principale asupra proiectulu de lege de venatu alu ministrulu de justitia, de la care mai cu sema amu fi asteptatu se dea una directiune mai naturale in propunerea si aducerea legiloru, lasandu regularea venatulu baremu pre atunci, pre candu ar' fi regulate celelalte corelatiuni mai vitali de dreptu, — caci de se pote sustine inca usulu de pana acum in cutare raportu seu objectu de dreptu fara scadiementu, venatulu de a buna sema e acelu-a, pentru ca de si-a insusitu boierimea nostra in ce-va vr'unu usu mai regulatu, venatulu va fi nesmintitu celu de frunte, ca emanare a pasiunii si ambitiunii sale avitice, de petrecere.

Apoi daca cantamu principiulu generalu alu proiectulu de lege, ca adeca: dreptulu de venatu e a partinintia nedespartibila a dreptulu de proprietate de pamentu, neci decâtu nu vomu sminti daca vomu reflecta, ca principiulu acestu-a a urmatu de sine atunci, candu prin stergerea feudalismulu, in anulu 1848, iobagii seu muncitorii domniloru boieri s'au facutu proprietari pamenturiloru lor usufructuarie de pana atunci, si ca principiulu acestu-a in adeveru a si fostu adoptatu prin codicele civilu austriacu, — deci dupa parerea nostra proiectulu de lege de subcestiune in privinti'a principiulu generalu nu cuprinde in sine altu ce-va, de catu ce ar' trebui se cuprindia vr'unu §-alu codicelui civilu, daca l'am ave, si eta ca si prin acest'a e doveditu, ca propunerea legiloru in camer'a represintantiloru nu urmèza neci unu rondu naturalu si logicu.

Inse pre langa tote aceste cauta se fimu multumiti si cu atat'a, pentru ca baremu de acum inainte, boierasiulu si nobilasiulu nu se va mai simti indreptatitu, numai pentru ca e boierasiu si nobilasiu, se escrete pasiunea si petrecerea sa de venatu pre pamenturile si holdele tieraniloru, pe cari vai si amaru era, daca ar' fi cutediatu se se prindia de vr'o selbatecia boier esca.

D'in acestu punctu de vedere dara cauta se apretiuim proiectulu dlui ministru de justitia, privindu-lu totu-de-una-data, precum ne dechiararamu la inceputu, de unu semnu, ca ministrulu de justitia va incera se sterga catu mai curendu si cele-lalte remanintie feudali si preroga-

tive boieresci d'in tiera, ca asiè tandem aliquando se potemu suserie si noi asa ce altcum se bucina in gur'a mare prin tiera, ca la noi si intre noi ar' domni egalitatea perfecta de dreptu.

Apretiuim mai de parte dispusetiunea proiectulu prin carea comunitatile si proprietarii de pamentu, cari singuri nu posedu unu terenu mai mare de venatu, sunt deobligati a da in arenda venatulu de pre terenulu loru, ca-ei prin dispusetiunea acest'a de o parte se va ciunta pasiunea venatoriloru de perde-vera era de alta parte venatulu va fi unu caseigu si venitu curatu alu comunitatii, ce lu va potè intrebuintia spre altu scopu folositoriu pentru toti. Inse neci de catu nu potemu fi de acordu cu proiectulu ministrulu in privinti'a ace'a ea proprietarii mai miei adeca cei ce posedu 100 de jugere in comunitate se pota ave terenu separatu de venatu pentru scopulu loru, ca ci prin acest'a nu numai ca semiesioreza dreptulu celorlalti de a potè esarendu cu mai mare castigu terenulu loru, dupa parerea nostra neci nu e cu potintia ca pre unu terenu ca acestu-a in estensiune asiè mica se se pota esereita venatulu fara conflictu, ce apoi tocmai in sensulu legii de venatu ar' trage dupa sine multe neplaceri si pedepse, ce altcum s'ar' incungiura; deci noi in privinti'a acest'a, minimulu terenulu separatu de venatu l'amu fi pus, precum e si in alte tiera, la 300 de jugere catas-trali.

Este inca in acestu proiectu de lege una dispusetiune forte curiosa, carea noe neci decâtu nu ne vine la socotela, si nu o tienemu de felu justa, adeca: §. 5 dice ca comunitatile unde regularea si despartirea urbariale s'a intemplat, dar' fostulu domnu de pamentu si-a sustienutu dreptulu de venatu pre pamenturile quondam iobagesei, — proprietarii de acum sunt deobligati a rescumpera ino-mise acesta servitute, dupa normativ'a rescumperarei altoruru remanintie urbariali.

Nu suntemu comunisti si neci ca voim a face amintire despre doctrina acest'a, ca-ei neviolabilitatea dreptulu o tienemu de o basa firma a puterei statulu socialu, inse nu potemu refaca impregiurarea, ca se pota afla atari casuri, unde rescumperarea servituti de venatu, — pentru carea fostulu domnu de pamentu cu ocaziunea regularei si a despartirii urbariali, seu d'in pretiulu affectiunis seu ca pre atunci venatulu avea folosulu seu, ce acum nu lu mai are de felu, a datu vr'o cantitate de pamentu mai marisora, — potesi cea mai nedrepta pre partea fostiloru iobagi, cari, spre esemplu, aru potè fi constrinsi se rescumperu si 2—300 de Jugere de pamentu in pretiu de 2—3000 fl., pana ce totu dreptulu de venatu nu pote ave pretiu de unu eruceri; deci in privinti'a acest'a noi cugetamu a fi mai justu, ca rescumperarea se fia numai permisiva seu, inca si mai bine, ca se se rescumperu numai ecivalentulu folosulu curatu de venatu.

Aceste sunt dispusetiunile cele mai esentiale a le proiectulu de lege de venatu, ca-ei cele-lalte cuprindu in sine numai regulamentulu venatulu, ce nu ne pre intereseza pre noi d'in punctu de vedere juridicu; mai adaugemu numai atat'a, ca de acum inainte venatoriulu nu va venà numai cu puse'a la mana, ci va ave lipsa inca de biletu de venatu pentru care va fi indetoratu se solveze 5 florini.

Eta dara, meru meru, se introduce si la noi contributiunea de luesu, la ce nu avemu decâtu una observare, ca adeca ar' fi mai multe obiecte de aceste, cari ca obiecte de luesu aru trebui se fia supuse contributiunii, ca ci daca vitole sermanulu plugariu trebuie se contribue la lucrarile publice de drumu si altele, de ce se nu contribue, spre esemplu, si proprietariulu paripiloru si batariloru boieresci, etc etc.

Inse la contributiunea venatulu, ne a cuprinsu mai cu sema ide'a, ca de ce nu voiesce ministrulu a folosi venitululu acestu a spre scopuri locali a tienutulu contribui-toriu, ci lu lasa, fara vr'unu destinu mai de aproape a

*) A se vedè nr. 130, 132 si 133.

urge in cass'a statului. De cum-va dera venitul acestuia va usorà barem încât-va sarcinile cele grele a le contributilor, i vom aplaudà ministrului pre calea acésti'a, asteptandu, ca cele mai multe si mai bune sê urmeze.

L. Ionescu.

Estragemu d'in una epistola, primita d'in Zarandu, urmatoriele :

„In congregatiunea comitatense, tîenuta in 6—7 a lunei cur., comitetulu comitatense primî propunerea vice-comitelui Francu: de a tramine guvernului una adresa carea, reducundu causele investigatiunei ce se urmeza acum mai de doue septemane, la adeverat'a loru valore, sê arete guvernului adeveratele cause a le nemulțumirei poporului de aici si sê cêra delaturarea acestoru cause.

„Intrè aceste cause principale se însîra legile privitorie la uniunea Transilvaniei cu Ungaria si la cestiunea natiunale, apoi tristulu evenimentu de la Tofaleu.

„In privint'a celor doue prime, comitetulu Zarandului roga guvernulu sê propuna inca in decursulu sesiunei presinte dietali proiecte de legi, prin cari sê se modifice legile nedrepte d'in cestiune si sê se inlocuesca cu altele basate pre dreptu si pre consensulu poporeloru, pre cari le intereseza; éra Tofalenii sê se repuna in posesiunile loru, ingrigindu-se guvernulu de desdaunarea ecuitabile a baronului Apor.

„Comitele a enunçiatu conclusulu ca, pre bazea motiveloru aduse de vice-comitele Francu in raportulu sêu, protonotariulu sê gatesca adresa ex offio, éra dupa acea se primî unu proiectu de adresa alu Dlu S e c u l a, basatu pre acele-a si motive.

„Credù, cã adresa se va tramine in scurtu tempu la locul concerninte. Pana atunci ne vom ingrigi sê o avem in copia si sê: Vi-o tramitemu insocita de unu raportu detaliatu *).

Comitatulu Clusului, in luna lui nov. 1869.

Multi stimata Redactiune!

D'in pruncia inca, amu totu auditu, cã de la parchie cununate se iea prin preotulu cununtoriu unu huszosiu, tacs'a chirurgului, pre cari huszosi respective doi-dieceri preotii comunali i stringu de la parchie cununate, si i administredia protopopului tractualu, care Dnu protopopu i administrea apoi cumulativu pre langa contra-quitantia in cass'a perceptorale.

Nu voiescu sê atingu multe felurii si moduri de abuzuri ce au comisu parte unii Dni preotii parte unii Dni protopopi facia cu parchie cununate, si, pote, alții mai comitu si astadi; scopulu meu este cu totulu altulu.

Dupa ce încât-va m'asin fi convinsu despre repetitele incasări ale pomenitoru doi-dieceri, cari in administrarea eclesiasticiloru e ca si titulu timbrului in manele advocatoru, am eruatu mai departe, si éta amu aflatu, cã acei doi-dieceri se inprotocodia la r. perceptoratu sub titulu: „Copulations oder Impfungsfond“, si am aflatu, cã unu Dnu protopopu d'in comitatulu Clusului, de alu carui tractu se tienu 17 comune, in decursu de 10 ani a administratu una suma de 350 fl. v. a.

Acum, daca vomu luà cã in cele 8 diecese romane d'in Ostrunguri'a sê fia numai 300 de tracturi protopopesci si fiasce-care protopopu, in unu deceniu, sê administredie numai câte una suma rotunda de câte 300 fl. v. a., — copulatii romani la olalta in unu deceniu contribuescu in cass'a statului una suma de 90,000, sêu mai exactu anuatim câte una suma de 9000 fl. v. a., care suma se contribue anuatim prin 27,000 de parchie cununate.

Cãtu de mare pote fi fondulu acestuia de la urdîrea lui pana asta-di in întreaga Monarchia ostrungura, nu sciu, precum nu sciu nice acé'a, cã in ace u fondu câti bani au incursu eschisivu de la parchie cununate romane, ci cu tota certitudine potu afirmà, cã, calculo medio, numai in 1/2 de seculu, de la parchie romane au incursu 450,000 fl. v. a.

Dupa cum amu aflatu, d'in fondulu acestuia se platescu diurnele chirurgiloru candu ambla la impunsulu versatu'ui.

In ver'a ast'a pre aci pe la noi au amblatu unu chirurgu de a impunsu pruncii de versatu, inse de la fiasce-care comuna a luat pre langa cuietantia câte una suma de 2 fl. v. a., titulu vecurei (carausia), afara de acé'a judele au fostu silitu a-lu provedè cu costu, pre d'insulu impreuna

cu calari'a lui, cã ci amblà calare pre unu calu privatu alu sêu.

Tota administratiunea legislativa a regimului actualu este in unu stadiu forte tristu, inse ce se tiene de medici e si mai tristu, cã-ci unu chirurgu de acesti-a, platiti d'in partea statului, are unu cercu de 60—80 comune, si cu tote aceste-a candu vre-unu nenorocitu d'ntre poporu e silitu a alergà la d'insulu e tasatu preste mesura, totu asiè candu in urm'a certeloru intemplete, se pretinde ca mediculu sê merge afara la cutare batutu sêu omoritu, diurnele impreuna cu drumaritul medicului respectivu sunt calculate in una suma mare. si indat'a mare se esecutèdia de pre pacientulu celu batutu, vatematu sêu omoritu, facandu-se promisiunea cã acusi d'in partea inculpatului i-se voru rebonificà.

Contributiunile aruncate pre poporu si-au ajunsu culmea, cã-ci nece odata pre poporu nu au fostu atâte-a contributiuni aruncate si esecutate, ca chiaru acum sub guvernulu acestu Ostrunguru, care pre toti ne tiene in strunga si ne mulge dupa placu.

Eu credù cã daca regimulu stringe de la poporu atâte-a contributiuni, ar' debuì sê fia obligatu a se ingrigi, ca impunsulu versatului sê se efectueze g r a t i s i e x o f f o cu cea mai mare esacitate, cã-ci acelu-a ar' debuì sê fia una detorintia obligata a statului, — si atunci tacs'a chirurgica strinsa de la parchie cununate este a se sistà si esistintia fondului copulativu devine superflua, care fondu aru debuì a se luà la revisiune, si apoi, in proportiunea parchieloru cununate, fondulu sê se impartiesca, redandu-se banii pentru crescerea intelectuale a natiuniloru inapoiate in cultura prin negrigint'a guvernoloru ce s'au perendatu,

Unu romanu devotatu.

Discursulu d-lui B. P. Hasdeu,

primindu presiedint'a societatii „Romanismulu“, in siediint'a d'in 15. nov. 1869.

Domniloru!

Mi-ati oferitu presiedint'a acestei societati.

O consideru mai multu de cãtu o onore, mai multu de cãtu o placere, mai multu de cãtu o manifestatiune: m'ati pus, Dloru, in stare de a lucrà cu vigore in intielesulu convictiuniloru mele.

Amu crediutu totu-d'a-una, cã mantuirea nemului nostru consiste, nu in negrosesele sfere ale abstractiunii, ci numai si numai in strindardulu celu viu alu Romanismului.

Amu crediutu totu d'a-una, cã acestu maretu drapelu nu pote fi radicatu susu de nesce mane vestedite, ci numai si numai de poterniculu bratiu alu Junimeii.

Romanismu ca tînta, Junimeca ca glontiu: o teoria intréga in doue cuvinte!

Privindu-ve, me simtu fericitu de a o vedè realizata in miniatura.

Suntemu putîni d'o camu data.

Nu! suntemu forte multi.

Sementia, d'in care se desfasiaura acelu bradu alu Carpatiloru, care ni apare ca unu munte in sîptu intr'unu altu munte, — e menunta si este uriasia totu-d'o-data, cã-ci arborele intregu se coprinde degià intr'ins'a.

Leulu este leu chiaru candu se nasce.

Astu-felu e si Romanismulu,

Dar' o sementia, D-loru, lesne pote fi strivita in fasia.

Acì e reulu.

Sê veghiâmu dara; sê ne ferimu de uneltirile vrasmasiloru; sê aperîmu simburele viitorului.

Indignatiunea se zugravesce pre fetiele D-vostre; se pote ore, ca Romanismulu sê nu fia sicuru tocmai in tier'a Romanului?

E rusîne s'o spunemu; aru fi o gresîela s'o ascundemu si o perire ca sê n'o intielegemu.

Sê cercetâmu situatiunea.

Inamiculu este pre diumetate desarmatu, candu incepemu a-lu cunosce mai de aproape.

Viermii cei mai periculosi nu sunt d'in afara, ci se formeza d'in insu-si corpulu nostru gangrenatu.

Candù bol'a agiunge pana acolo, omulu more, daca nu se lépeda in clipa de membrulu celu cadintu in putredine.

Popore — ca si individii!

Buba mai mare, dureri mai crude, agonia mai lunga, — éca tota diferint'a.

Existe la noi o lacuna de omeni pentru cari unu

Greco, unu Turcu, unu Otentòtu, unu Ròmanu, — e totu un'a.

Ei pretindu, cã meschin'a cestiune a natiunalitãtiloru trebe sê se perdia in grandios'a concepiune a umanitãtii.

Nenorociti, ei nu sciu sêu nu voiescu a scii, cã adeveratulu amicu alu genului omenescu este numai acelu-a, care si-iubesce mai nainte de tôte propri'a sa ginte.

Ce ati díce D-vostra despre unu tablòu, in care nu s'aru vedè decãtu o singura colore?

Ce ati díce despre o aria, in care nu s'aru audì decãtu unu singuru tonu?

Varietatea coloriloru constituie pictur'a; varietatea tonuriloru constituie music'a; varietatea natiunalitãtiloru constituie umanitatea.

Fia-care nemu represinta in concertulu totalu o idea diferita, fãra care n'aru potè fi armonia.

Precum tipografulu asièdia litera langa litera, totu asiè Provedint'a a eulesu natiune dupa natiune, combinandu d'in insa-si diversitatea loru unirea unii „Cuventu.“

Lasandu ca Romanulu sê devina Némtiu sêu Muscalu, ati stersu o enlore, ati supresu unu tonu, ati nabusitu o idea, ati perdutu o litera: ati facutu d'in umanitate o caricatura, o dissonantia, o galimatia!

Ore acésti'a se chiama a iubi!

Amorea cea adeverata se manifesta numai in concretu: creandu-si unu idealu, sufletulu lu intrupèza.

Indianulu este si mai sublimu decãtu cosmopolitii nostri: elu adora natur'a intréga, de la furnica si pana la elefantu, de la paiu si pana la bananu, de la graunte si pana la Immalaiu!

Si caus'a: i este lene a iubi! . .

De ce sê ne oprimu si noi la umanitate, candu ni potemu intinde elastic'a afectiune a supr'a nefinitului universalu?

Pentru ce sê uitâmu acele dragalasie stelutic, pre cari le potemu iubi prin telescopu?

Ridiculu in teoria, cosmopolitismulu este in practica unu egoismu rafinatu!

E comodu a iubi umanitatea, candu acésti'a ne scutesce de a vedè altu ce-va in lume, afara numai de propri'a nostra nulitate!

Pentru ca sêve convingeti, Dloru, pana la ce gradu de cinica ostentatiune s'a radicatu, eràm sê dícu s'a pogoritu la noi cosmopolitismulu, — mi veti permite, biruindu despretiulu si desgustulu, a ve citi unu passagiu, publicatu mai de-una-di intr'o foia periodica, destulu de respandita.*)

Prin urmare,**) literatur'a nostra nu trebe sê fia romanésca, artea nostra nu trebe sê fia romanésca, poesia nostra nu trebe sê fia romanésca, industri'a nostra nu trebe sê fia romanésca, manier'a nostra nu trebe sê fia romanésca; cã-ci nesce asemeni pretensiuni sunt totu afãtu de absurde, ca si candu aru propune cine-va romanisarea sorelui si a imperãtci ceresci!

Romanismulu este o brasiovenia. . .

Dupa „Convorbiri Literare,“ tote cata sê fia umanitarie!

Este o adeverata nenorocire, cã pana si versurile de mai susu nu sunt scrise astu-feliu, in cãtu fia-care vorba sê fia luata d'intr'o alta limba! . .

Scriendu curatu romanesc, poetulu cadîu intr'o grosa contradictiune!

*) Dlu Hasdeu citeza aci unu pasagiu d'in pamphletulu „Copie de pre natura,“ aparutu in foia periodica d'in Iasi, sub redactiunea Dni Iacobi Negruzzi. Acestu pamphletu este scriu de insu-si Dlu Negruzzi si batu-jocuresce in terminii cei mai scandalosi Romanismulu si numele de romanu. Daca Dlu Negruzzi nu s'a inforatu a tratà in „Copiele“ Dsale „de pre natura“ unu asemene sujetu in asemene modu, precum o face Dsa, atunci „Copiele“ Dsale sunt unu adeveratu originalu alu celor mai detestabili coruptiuni si abjectiuni. Dlu Hasdeu ne va escusa cã, d'in gretia si pudore, am omisu acelu pasagiu nedemnu de a ocupà locu in pre-interessantulu Dsale discursu. Este lucru ne mai auditu, ca unu poetu sê se pota degiosi pana a batu-jocuri patri'a sa si natiunea sa. Daca dlu Negruzzi uresce numele de romanu, uresce romanismulu, pentru ce nu se rusneza a scrie in limba romana, pentru ce traiesce între romani, pentru ce nu merge in Flandria sêu Ddiu scie unde, pentru ce nu propagà acolo cosmopolitismulu Dsale? In fine, cum se potu aflà ore Romani, cari sustienu cu mediu-locole loru materialu una foia ca cea d'in Iasi, numita „Convorbiri literare“, carea scuipesce si lovesce in fatia pre Romani? Aci este locul ca sê esclamámu: O tempora, o mores!

R o d. „Fed.“

**) Dlu Hasdeu face aci deductiuni cu alusiune la pasagiulu scandalosu d'in foia „Convorbiri Literare,“ ce noi credimam de bine a-lu omite. „Red.“

ne nepasare. Dupa d-sa cestiunea importante nu este cea de regulamentu, bine s'au ales, membrii d'in această comisiune sunt lipsiti de autoritate morale si d-sa, cu tote c'a obținutu majoritatea asoluta a voturilor espresse, declara că-si dă demisiunea.

D. Cogalnicénu, ministrul d'in intru, spune că d-sa, departe d'a vedé o nepasare d'in partea celor ce au votatu albu, nu vede de cătu marea dorintia ce au ca tote nuantiele Camerei s'è iè parte la insemnat'a comisiune, care are a întocmi bugetulu tieri. Cei carii s'au abtîenutu au aretatu prin acést'a că voiescu ca tote nuantiele s'è fia represintate; acést'a inse n'o voeau cei-lalti si d'in acestu exclusivismu a rezultatu votulu a supr'a carui-a se discuta acumu. D. ministru d'in intru termina dîcîndu că spera c'acumu, candu s'a facutu această încercare, la a dou'a votare nu se va mai pune exclusivismu, ci se va face unu votu seriosu in care tote nuantiele camerei voru iua parte, că-ci bugetulu nu este numai alu unei partite, ci alu toturor, alu tieri întregu.

D. Alexandru Lahovari, dupa ce sustiene mai antîiu că, conformu regulamentului, cei alesi sunt bine alesi, vine apoi la cestiunea politica si spune, că rezultatu, a supr'a carui-a se discuta, provine d'in caus'a că majoritatea acestei Camere a voitu s'è impuna vointia sa camerei întregu, a voitu s'è impuna nesce membrii, carii nu sunt espresiunea vointiei majorității natiunii. Dar' ore d'aca se va fi facutu vointia acestei majorități, cum va fi primitu camer'a si tier'a unu bugetu venitu de la o comisiune, care nu eră espresiunea majorității natiunii? Inse majoritatea n'a voitu s'è aiba acést'a in vedere, că de indata ce nu s'a primitu de toti o lista pre care o voiă d. ministru d'in intru, a votatu albu.

D. Ministru d'in intru protesta contr'a cuvintelor d-lui A. Lahovari, dîcîndu că d-sa n'a avutu nici o lista si n'a voitu a se impune nimeni, a doritu numai ca in comisiunea bugetaria tote nuantiele camerei s'è fia represintate, pentru ca astu-felu lucrarea s'è fia lucrarea toturor, nu numai a unei partite.

D. Voinovu raspunde cu multa vîrva d-lui Al. Lahovari spuindu-i, că pentru ce se plange de majoritate si o acusa? Voturi albe sunt 41 pre candu cele espresse sunt 45, prin urmare cei carii au votatu comisiunea sunt n majoritate. Pentru ce acusa pre cei 41 că n'au voitu a se întielege cu cei-lalti, d'aca d. Lahovari cu cei 45 n'au potutu s'è se întielega între domni'loru pentru a votă toti in unire, ci au votatu pentru 38 de candidati? D'aca d. Lahovary cu ai d-sale au voitu s'è impuna candidatii d-loru acelei partii d'in camera, pre care o numesce majoritate, de ce nu iè acumu raspunderea votului d-loru si nu primescu a remanea in comisiune, si a luă cătra Camera si cătra tiera raspunderea lucrării lor? S'au numeratu mai antîiu ai d-lui Lahovari pentru a vedé d'aca au poterea d'a impune vointia d-loru?

Se inchide discutiunea si presedintele citeste lung'a lista a celor pentru cari s'a votatu si apoi proclama pre cei cari au intr'unutu mai multe voturi. Acesti-a sunt: D. Manolache Costache cu 45 voturi. D. Generalu Florescu cu 44 voturi. D-nii: Berindeiu, Al. Lahovari, C. Esareu, Massimu, Holiade Radulescu, C. Gradisténu, Papadopolu, suntu proclamati cu câte 28 pana la 22 de voturi. Toti, dupa proclamarea votului, demisioneza.

D. Gr. Sturza, Voinovu si altii facu propunerea pentru se respinge demisiunile; inse între altii vorbesce si d. ministru d'in intru contr'a acestei propuneri, si d. Voinovu o retrage.

Se decide ca mane s'è se faca reelegerea comisiunii bugetarie. Mane sunt la ordenea d'ilei si interpelările in privint'a cestiunii Cuc'a-Macai si in privint'a cisleloru d'in judetiulu Vlasca.

Senatul.

Siedintia de la 22. noemvre.

Dupa indeplinirea ore-caroru formalități, s'a incêdu discutiunea a supr'a responsului la mesagiulu tronului.

Discutiunea s'a urmatu mai cu sêma a supr'a aliniatului 3, rondulu 3. Guvernulu cere ca cuvintele: „si noi nu vomu lipsi, Mari'a Ta, de a ajutâ guvernulu, ca s'è d'ee probe reale despre energi'a si statornic'a vointia a tieri etc.“ s'è fia modificate, fiindu că puneâ in supiciune pre guvernulu.

D. Desiliu cere scoterea cu desaversire a aliniatului 3.

S'a sustienutu apoi de unii d'in oratori că, d'aca s'ar lasâ astu-felu, cumu este redactata fras'a acést'a in proiectu, s'ar crede că guvernulu n'a tienutu comptu in trecutu de vointia tieri.

D. Ministru-Presedinte, cerendu profacerea acelei frase, areta că aceste debateri voru veni pre mesele toturor ministriloru Europei; citindu această frasa, ce voru d'ee acesti-a despre Romani? Voru crede că Romanii nu se marginescu in administratiune si se voru indoi de d'insii.

Dupa ore care discutiune, se decide ca acea frasa s'è se redacteze astu-felu:

„Si noi nu vomu lipsi, Mari'a Ta, de a ajutâ guvernulu ca s'è puna in lucrare energi'a si statornic'a vointia a tieri.“

Se urmeza apoi votarea pe articole a proiectului si votarea in totalu.

Se procede pre urma la alegerea comisiunii, care impreuna cu biroulu, s'è merge la Palatu s'è presinte adres'a; dupa acést'a se face alegerea unui vice-presedinte in loculu demisionatului d. Costa-Foru, si s'alege d. C. Brailoiu.

Proieptulu Senatului d'erespunsu la discursulu Tronului.

Prè Inaltiate Dómne!

Sesiunea de estimpu are o indoita importantia pentru Senatu, precum si pentru tota Tier'a. Venimu dara cu respectu a salutâ inca o data nou'a era, ce are s'è consolide institutiunile nostre; si ne simțimu fericitu de a vorbi pentru prim'a ora despre interesele poporului facia cu Domnulu si cu Domn'a Romaniloru.

Situatiunea Tieri, atâtu afara cătu si in intru, descrisa cu de amonuntulu in mesagiulu Tronului va fi obiectulu preocupârilor nostre celor mai seriose.

Amu vediutu cu o viua multiamire, că suveranii Europei v'au datu asigurâri personale despre interesulu si solitudinea ce au pentru statulu Romanu; si noi nu vomu lipsi, Mari'a Ta, de a ajutâ guvernulu ca se d'ee probe reale despre energi'a si statornic'a vointia a tieri, de a se mantînè in tractate respectandu drepturile altorua, pentru ca la rondulu ei si ale sale s'è fia respectate.

Vomu cercetâ cu scrupulositate afacerile d'in intru si ve vomu spune totu-de-una adevêrulu, că-ci numai astu-felu vomu potè probâ devotamentulu nostru cătra Capulu Statului.

Tier'a are asta-di nevoia, mai multu de cătu ori candu, de a-si formâ educatiunea politica prin caemple pipaitu de justitia si de moralitate. Aceste inalte virtuti, cu care ati impodobitu Tronulu, voru inspirâ pre toti; si astu-felu, marindu-se d'in ce in ce numerulu faptelor celor bune, vomu realisâ adevêrat'a libertate. pre carea sunt basate institutiunile nostre.

Suntemu petrunsi de recunoscintia, Mari'a Ta, pentru cuvintele de pace si unire ce ati pronunciatu între noi. Fiti bine incredintiatu că vomu tienè comptu de dificultătile timpului si nu vomu crutiâ nici unu sacrificiu pentru a se mantînè armonia între tote potêrile Statului. Preocupati numai de interesele cele mari ale patriei, vomu potè convinge pre toti, că ori ce lupte de interese egoiste au disparutu si că atâtu in sinulu Corpului Legiutoriu si între consiliarii potêrii esecutive nu predomina de cătu cea mai cordiala infratire, basata pre binole comunu.

Domnedieu s'è protege Romani'a si s'è ajute pre Mariele-Vostre de a o conduce pre calea mariri si a prosperității.

„Rom.“ Raportoru, G. Costa-Foru.

VARIETATI.

* (In Viena) se tienu mai in fia-care dî consilie ministeriale. — Cris'a ministeriale in Viena dureza inca, cu tote ca s'è afirma, că parerile diverginti s'au impacatu in ultimulu consiliu ministeriale, adeca că referintiele incurcate ale Austriei astepta remedi. — Diuariulu „Kraj“ spune, că senatulu imperiale se va ocupâ numai de pertratarea bugetului si că dupa acést'a se va disolve numai decâtu. Intr'ace'a s'ar conchiamâ una conferintia de notabili, insarcinata a se consultâ despre reorganizarea situatiunei interne a Austriei. Deliberatiunile acestei conferintie s'aru subterne apoi unui nouu corpu legislativu, carele in această calitate ar' fi ca una constituinta a Austriei.

* (La 19. nov.), 11 ore ante-meridiane, trenulu călii ferate Brail'a Ploiesci a facutu antîiulu cursu pana la Muftiu, distantia una posta si inapoi, dupa care dlu concesionariu dede la gar'a orasiului unu dejunu ospetiloru, între cari au fostu dnii consuli d'in Brail'a, comandantele regimentului si primariulu orasiului. — La mēsa s'a radiettu unu toastu de prefectulu judetiului, si apoi de d. Pogoni, reprezentantele concesionariului d. Strusberg, de d. colonelu Lec'a, comandantele regimentului, primariulu orasiului si alti particulari pentru Mari'a Sa Domnulu si Dómna, cu a carui staruintia s'a dotatu Romani'a cu căi ferate, si parte pentru d. Strusberg care si-a pusu tota staruintia a indeplini cu asiè graba dorintia Mariei Sale. Caletori'a s'a facutu cu mare iutiela si fâra neci una impedecare. („Rom.“)

* (Ni se scrie d'in cottulu Uniadorei), că casin'a romana d'in Dev'a, infiintata cu multu necasu si sacrificie, s'a disolvitu. Caus'a disolverei

acestei casino, de interesu importantu pentru romanii uniadorenii, se d'ice a fi procederea necorecta a presedintelui, Georgiu Csáklány care, propria autoritate, a mutata localulu casinei in casa d-iei sale, unde nu merge neci unu romanu.

* (De pre campi'a Transilvaniei) primimu scirea, că pre acolo s'a terminatu asentarea in 12. oct. a. e. La honvedu s'au asentatu de trei ori mai multi teneri decâtu la armat'a de linia, si anume: la linia fure asentati 90, era la honvedu aproape la 400 fetiori. Se dice mai de parte, că numirea „honvedu“ atâtu e de urgisita la romanii, in cătu cu ocaziunea asentării dede ansa la unu conflictu sangerosu între romanii si unguri, fiindu cesti d'in urma batuti bine. D'între tote, lucrulu celu mai comiecu e, că d. vice-comite, se întielege unguru, vediendu că ungurii sunt batuti, si-a esprimatu parerea de rēu: — Ejnye e már szégyen, meg vertek az oláhok. (Ce rusine, ne batura Romanii!)

* (Judetele comuna le) d'in Poplac'a (Transilvania), insocitu de unu altu economu d'in ace'a-si comuna, ambii barbati gigantici si bine intrarmati, rentorcundu-se dela Sabiuu cătra casa, calare, observara 4 hoti maltrandandu pre doi tierani. Caletorii se apropiara incetu cătra hoti, si fia-care apucâ de grumazu câte pre doi in de-o-data, scuturandu-i pana la ametire. Afara de acést'a, hotii mai fure resplatiti si altmintea.

* (Numerulu) voluntariloru de unu anu, la finea trimestrului militariu espiratu in 1 decemvre, fū de 2679 insi; 1518 au fostu studenti la instituttele superiori, 1065 comercianti si 201 insi straini. 2/3 partii d'in numerulu totalu au servitu cu spesele lor, era 1/3 parte cu spesele tesaurului.

* (Advocatu nou.) Dlu Ioanu Cosieriu, asesoru la tribunalulu comitatului de Zarandu, depuse dilele aceste-a, censur'a advocatiale. Felicitâmu pre junele avocatulu!

Sciri electrice.

Bucuresci, 10. dec. Cogalnicanu predâ portfoiulu afaceriloru straine lui Catargiu, era pentru sine si-rettece pre celu-a alu internelor.

Bernu, 10. dec. Ruffy se alese presedinte alu federatiunii pentru anulu 1870, era Dubs vice-presedinte.

Parisu, 10. dec. Adi se impartî între membrii corpului legelativu cartea cea galbina si cea veneta. Cartea cea galbina d'ice: Situatiunea c onfederatiunii germane de nordu si a statelor germane de sudu nu s'a prea schimbatu. Cestiunile, cari ocupâu cabinetele germane, nu ni-au datu ansa de a parasî rezerv'a, si raportele nostre cătra Germani'a n'au incetatu a fi forte amicabile. — Cu privire la Rom'a d'ice: Representantele francesu d'in Rom'a primi ordinu, de a comunicâ pontificelui, la casu de lipsa, opiniunile nostre a supr'a decurgerei debateriloru si a importantiei concluseror. Guvernulu va aflâ eventualuminte in legi poterea necesaria pentru ape rarea dreptulu publicu.

Roma, 10. dec. In siedintia de eri a conciliulu pontificele ceti alocutiunea, prin carea si-esprime bucuri'a, că la conciliulu acestu a s'au prezentatu mai multi episcopi, ca ori candu alta data, venindu pentru a judecâ d'impreuna cu pontificele a supr'a sciantiei false a omeniloru, ace'a ce neci candu a fostu mai necesariu de cătu chiaru acum'a, fiindu că conjuratiunea impietătii e estinsa, bine-organizata si se ascunde sub nesuntiele libertății. Invita episcopii a conlucrâ d'in preuna cu d'insulu, pentru a asigurâ liniscea in claustre, ordenea beserecēscu si disciplin'a clerului. — Siedintia venitoria se va tienè in d'ua Epiphaniei, candu se va publicâ rezultatu votării si decretule elaborate in congregatiunile secrete.

Constantinopole, 10. diec. Guvernulu turcescu descoperi pre insul'a Cret'a unu de positu secretu provediutu cu 40 buti de pravu de pusca, 30 lădi de impletire si 600 pusce cu acu.

Madridu, 11. diec. In siedintia de adi a cortesului Prim dechiarâ, că principele de Genu'a se va proclamâ cătu decurendu rege alu Ispaniei.

Burs'a de Viena de la 13. dec.

5% metall.	59.90	Londra	123.90
Imprum. nat.	69.—	Argintu	121.25
Sorti d'in 1860	97.15	Galbentu	5.84
Act. de banca	730.—	Napoleond'or	9.90
Act. inst. cred.	256.—		

Proprietariu, editoriu si redactoru respundietorin.

ALEXANDRU ROMANU.